

REGERINGEN

Regeringsbeslut

I 5

2016-04-07

Fi2016/01351/S3

Finansdepartementet

Skatteverket
171 94 Solna

Uppdrag om krav på personalliggare i fler verksamheter

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Skatteverket att göra en fördjupad analys av sitt förslag att utvidga krav på personalliggare till att omfatta bilverkstäder, partihandel med livsmedel samt kropps- och skönhetsvård. Skatteverket ska lämna fullständiga författningsförslag och presentera ett bredare underlag i enlighet med vad som anges nedan under rubriken Närmare om uppdraget. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 1 april 2017.

Bakgrund

Systemet med personalliggare infördes för restauranger och frisörer från och med den 1 januari 2007. En utvärdering av systemet redovisades i Närvaroliggare och kontrollbesök - En utvärdering och förslag till utvidgning (Ds 2009:43). Utvärderingen visade att systemet haft en betydande effekt på löneredovisningen i restaurangbranschen och inledningsvis även i frisörbranschen. Kravet på personalliggare har därefter utökats till att omfatta tvätterier och, sedan den 1 januari 2016 byggbranschen. Det innebär att kravet på personalliggare totalt omfattar ca 130 000 företag varav 80 procent tillhör byggverksamhet. Totalt omfattas drygt åtta procent av alla företag och alla anställda av kravet på personalliggare.

Kravet på personalliggare innebär i korthet att företagaren måste anteckna i personalliggare vilka som är verksamma i lokalen och när. För byggbranschen gäller att alla som är verksamma på byggarbetsplatsen ska antecknas i personalliggaren. För att personalliggare ska vara ett effektivt kontrollverktyg behöver verksamheten utföras på en avgränsningsbar fysisk plats som möjliggör att Skatteverket kan göra oanmälda besök på arbetsplatsen för att stämma av att de som arbetar där finns registrerade i personalliggaren. Vidare är personalliggare effektivast om de anställda har reglerad eller fast arbetstid eftersom det då blir möjligt att göra en

rimlighetsbedömning där arbetad tid enligt personalliggaren jämförs med redovisad utbetald lön.

Skatteverket fick i regleringsbrevet för budgetåret 2015 i uppdrag att utreda möjligheten att utveckla systemet med personalliggare till att omfatta fler branscher i syfte att motverka svartarbete och social dumpning. I uppdraget ingick att lämna förslag på vilka ytterligare branscher som kan omfattas av systemet och utreda förväntade effekter av en sådan åtgärd på förekomsten av svartarbete och social dumpning.

Skatteverket redovisade uppdraget i oktober 2015 i promemorian Svartarbete och social dumpning – förslag på personalliggare i ytterligare verksamheter (Dnr Fi2015/04982/S3). Skatteverket identifierar tre verksamheter där svartarbete i dagsläget utgör betydande problem och där personalliggare vore ett effektivt verktyg för att motverka det. Skatteverket föreslår därför att systemet med personalliggare utvidgas till bilverkstäder, partihandel med livsmedel samt kropps- och skönhetsvård. Skatteverket uppskattar den totala svarta arbetsinkomsten i dessa verksamheter till knappt 3,7 miljarder kronor. Ett krav på personalliggare innebär möjligheter till förbättrad skattekontroll och utvärderingar av befintliga krav har visat att det är ett effektivt sätt att förebygga svartarbete. Skatteverkets beräkningar tyder på att de svarta arbetsinkomsterna skulle minska med ca 560 miljoner kronor om systemet med personalliggare utvidgades till att omfatta de tre verksamheterna.

Närmare om uppdraget

Skatteverket ska lämna fullständiga författningsförslag utifrån de överväganden som görs och göra en fördjupad analys av sitt förslag att utvidga krav på personalliggare till att omfatta bilverkstäder, partihandel med livsmedel samt kropps- och skönhetsvård. I uppdraget ingår att:

- utreda om systemet med oannonserade kontrollbesök behöver utformas på särskilt sätt för någon av branscherna,
- överväga vilka avgränsningar som behövs för att regleringen ska kunna vara rättssäker och genomförbar i praktiken, samtidigt som den önskade effekten av kontrollsystemet inte förminskas,
- utforma förslagen med en strävan att den ökade administrativa bördan för företagen och för Skatteverket blir så liten som möjligt,
- beakta frågor om sekretess och behandling av uppgifter hos företagen och i Skatteverkets beskattningsverksamhet, och
- analysera förväntade effekter på sysselsättningen i svart respektive vit sektor vid ett införande av krav på personalliggare i verksamheterna.

Vidare ingår i uppdraget att:

- utifrån befintliga bestämmelser om personalliggare i andra verksamheter överväga och föreslå vilka sanktioner som överträdelse av de föreslagna bestämmelserna bör ge upphov till,

- utreda om det finns anledning att tillåta att ansvaret för att fullgöra skyldigheterna enligt kontrollsystemet ska kunna övertas av någon annan, t.ex. genom avtal,
- analysera risken för att reglerna om ansvar kringgås, t.ex. genom att den ursprungligt ansvarige anlitar en s.k. målvakt för ändamålet,
- analysera ansvarsfrågan ur ett EU-rättsligt perspektiv.
- överväga om några undantag bör finnas i kontrollsystemet, och
- analysera riskerna för att undantagen utnyttjas på ett otillbörligt sätt.

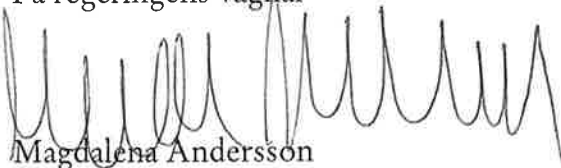
Uppdraget ska utföras i samverkan med branschorganisationer, personalorganisationer och andra berörda. Skatteverket ska bedöma kostnader och övriga konsekvenser som förslagen kan komma att medföra. Om förslagen förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna ska det föreslås hur dessa ska finansieras. Vidare ska Skatteverket analysera förslagens betydelse för den ekonomiska brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män, samt för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Skälen för regeringens beslut

Svartarbete är ett allvarligt samhällsproblem. Skatteintäkter undandras och företag som använder sig av svart arbetskraft skaffar sig konkurrensfördelar framför de seriösa företagen. Vidare får svartarbete negativa följder för sysselsättning och produktivitet samt bidrar till social dumpning. För arbetstagarnas del kan svartarbete leda till sämre arbetsförhållanden, hälsorisker, sämre utvecklingsmöjligheter och inadekvat socialt skydd. Svartarbete kan definieras som en arbetsinsats för vilken skatter eller avgifter i strid mot lagen inte har redovisats. Det behöver inte röra sig om anställning utan kan även gälla oredovisade inkomster i näringsverksamhet.

Ett krav på personalliggare innebär möjligheter till förbättrad skattekontroll och har visat sig vara ett effektivt sätt att förebygga svartarbete. Skatteverket har identifierat tre verksamheter där personalliggare kan vara ett bra verktyg för att motverka svartarbete, nämligen bilverkstäder, partihandel med livsmedel samt kropps- och skönhetsvård. Skatteverket bör få i uppdrag att göra en fördjupad analys och komma med författningsförslag.

På regeringens vägnar

Magdalena Andersson

Cecilia Garmer
Cecilia Garmer